

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1513-235

Chișinău

«04» 04 2016

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

Onorată Curte,

Prin prezenta, în temeiul articolelor 135 și 141 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre avizare proiectul de lege pentru completarea Constituției Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.374 din 1 aprilie 2016.

Anexă: 1. Hotărârea Guvernului nr.374 din 01.04.2016
2. Proiectul de lege nominalizat.
3. Nota informativă.

Cu respect,

**PAVEL FILIP,
Prim – ministru**

Ex.J.Ciobanu
250-282

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-22-250104

Fax:
+373-22-242696

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**
INTRARE NR. 32 c
5 04 20 16

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 374

din 1 aprilie 2016

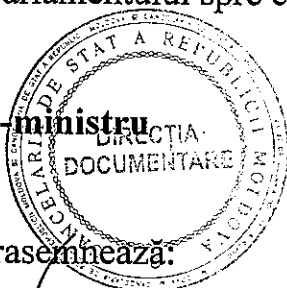
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru
completarea Constituției Republicii Moldova**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă proiectul de lege pentru completarea Constituției Republicii Moldova, solicitînd asupra acestuia Avizul Curții Constituționale și prezentîndu-le ulterior Parlamentului spre examinare.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Vladimir Cebotari

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 374

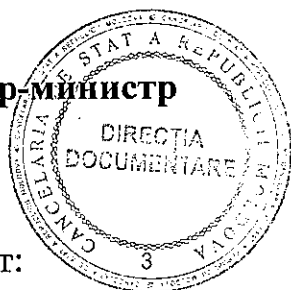
от 1 апреля 2016 г.
Кишинэу

О проекте закона о внесении дополнения в Конституцию Республики Молдова

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Одобрить проект закона о внесении дополнения в Конституцию Республики Молдова, запросив по нему Заключение Конституционного суда и представив их в дальнейшем Парламенту для рассмотрения.

Премьер-министр

ПАВЕЛ ФИЛИП

Контрасигнует:

Министр юстиции

Владимир Чеботарь

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**L E G E****pentru completarea Constituției Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Articol unic. – Titlul II din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu capitolul III¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul III¹**AVOCATUL POPORULUI****Articolul 59¹****Statutul și rolul Avocatului Poporului**

(1) Avocatul Poporului asigură promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(2) Poate fi numit Avocat al Poporului persoana care se bucură de o reputație ireproșabilă, are înaltă competență profesională și activitate notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului.

(3) Avocatul Poporului este numit în funcție de către Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, în baza unei proceduri transparente de selecție prevăzută de lege, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit. Pe durata mandatului, Avocatul Poporului este independent și imparțial. Acesta nu poate fi supus nici unui mandat imperativ sau reprezentativ.

(4) Avocatul Poporului nu răspunde juridic pentru opiniile exprimate în legătură cu exercitarea mandatului.

(5) Avocatul Poporului nu poate îndeplini nici o altă funcție remunerată, cu excepția activității didactice, științifice sau de creație. Avocatul Poporului nu are dreptul să desfășoare activitate politică și nu poate fi membru al unui partid politic.

(6) Imixtiunea în activitatea Avocatului Poporului, ignorarea intenționată a sesizărilor și a recomandărilor acestuia, precum și împiedicarea sub oricare formă a activității lui atrag răspunderea juridică în conformitate cu legea.

(7) Avocatul Poporului poate fi revocat din funcție cu votul a 2/3 din deputații aleși, cu respectarea procedurii stabilite de lege, care să prevadă audierea prealabilă a acestuia.

(8) Modul de organizare și funcționare a instituției Avocatului Poporului se stabilește prin lege”.

Președintele Parlamentului

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**ЗАКОН****о внесении дополнения в Конституцию Республики Молдова**

Парламент принимает настоящий конституционный закон.

Раздел II Конституции Республики Молдова, принятой 29 июля 1994 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1994 г., № 1), с последующими изменениями и дополнениями, дополнить главой III¹ следующего содержания:

**„Глава III¹
НАРОДНЫЙ АДВОКАТ**

**Статья 59¹
Статус и роль Народного адвоката**

(1) Народный адвокат обеспечивает продвижение и защиту прав и основных свобод человека.

(2) Народным адвокатом может быть назначено лицо, которое обладает безупречной репутацией, имеет высокий профессионализм и выдающуюся деятельность в области защиты и продвижения прав человека.

(3) Народный адвокат назначается на должность Парламентом большинством голосов избранных депутатов сроком на 7 лет, на основе прозрачной процедуры отбора, предусмотренной законом, который не может быть продлен. Народный адвокат независим и беспристрастен во время исполнения мандата. Народный адвокат не может быть подвергнут императивному или представительскому мандату.

(4) Народный адвокат не несет юридической ответственности за выраженные мнения, связанные с выполнением мандата.

(5) Народный адвокат не имеет право занимать какую-либо другую оплачиваемую должность, за исключением преподавательской, научной или творческой деятельности. Народный адвокат не имеет право заниматься политической деятельностью и не может быть членом какой-либо политической партии.

(6) Вмешательство в деятельность Народного адвоката, умышленное игнорирование его обращений и рекомендаций, а также препятствование в любой форме его деятельности, влекут за собой правовую ответственность в соответствии с законом.

(7) Народный адвокат может быть освобожден от должности голосованием 2/3 избранных депутатов, с соблюдением установленной законом процедуры, которая предусматривает его предварительное слушание.

(8) Порядок организации и функционирования института Народного адвоката устанавливается законом.»

Председатель парламента

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Potrivit recomandării Comisiei de la Veneția (Compilația asupra instituției Ombudsmanului, decembrie 2011, CDL(2011)079), „Pentru a proteja independența instituției Ombudsmanului de fluctuația politică, ar fi de preferat de a garanta în Constituție existența acestei instituții și activitățile ei de bază”.

Pentru sporirea rolului ombudsmanului și promovarea drepturilor omului este necesar ca acestea să fie mediatizate, de aceea se propune reglementarea constituțională a activității Avocatului Poporului.

Prin urmare, în vederea ajustării legislației naționale la standardele internaționale, precum și asigurării independenței și importanței sporite a instituției Ombudsmanului, Ministerul Justiției promovează prezentul proiect de lege.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova propune completarea Titlului II din Constituție cu capitolul III¹, intitulat „Avocatul Poporului”. Din punct de vedere structural, capitolul va conține un articol (art.59¹).

La articolul 59¹, denumit „Statutul și rolul Avocatului Poporului”, se propun dispoziții cu privire la autoritatea care investește Avocatul Poporului în funcție, misiunea acestuia, imunitățile și garanțiile, aspecte privind independența și incompatibilitățile funcției de Avocat al Poporului.

În proiectul Legii pentru completarea Constituției s-au utilizat termeni generali, dat fiind faptul că Constituția, fiind Legea Supremă a societății și a statului, trebuie să conțină doar dispoziții cu caracter general, prevederile cu caracter special fiind reglementate în legile organice.

Astfel, pentru a avea o Constituție mai puțin supusă amendamentelor, se recomandă de a institui norme juridice cu un caracter constant pentru a nu fi influențate de modificările ce pot surveni în societate sau de conjunctura politică.

Respectiv modul de organizare și funcționare a instituției Avocatului Poporului sunt reglementate în Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

Dacă ne referim la alin. (2), acesta reglementează condițiile necesare pentru a fi întrunite de către potențialii candidați, în funcția de Avocat al Poporului. Luând în considerare rolul și sarcinile Avocatului Poporului, candidat la această funcție poate fi doar persoana care se bucură de o reputație ireproșabilă, are înaltă competență profesională și activitate notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului.

Dat fiind faptul că independența, imparțialitatea și securitatea mandatului sunt elementele indispensabile pentru realizarea eficientă a activității de către Ombudsman, se consideră imperios ca reglementările cu privire la numirea și revocarea din funcție, în partea ce ține de numărul de voturi necesare pentru adoptarea unor astfel decizii, să fie reflectate în proiectul Constituției.

Diferit de prevederile art. 14 alin.(3) din Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), proiectul privind completarea Constituției, în alin.(7) art. 59¹ propune ca Avocatul Poporului să fie revocat din funcție cu votul a 2/3 din deputații aleși și nu cu votul a 3/5 așa cum prevede actualmente Legea indicată. Această propunere a parvenit de la Oficiul Avocatului Poporului. Potrivit opiniei Oficiului, procedura de revocare instituită constituie un regres față de procedura prevăzută în Legea anterioară (art. 9 alin.(6) din Legea nr. 1349-XIII din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari) și nu instituie garanții pentru mandatul Ombudsmanului față de eventualele fluctuații politice.

Analiza legilor fundamentale din alte state denotă existența reglementărilor în materia organizării activității ombudsmanului. Unele din ele, precum Constituția Federației Ruse conține în art. 103 lit.d) o normă de trimitere, în care se prevede că responsabilul pentru drepturile omului activează în conformitate cu legea federală. Alte Constituții: a Ungariei (art.32/B), Poloniei (art.208-212), României (art.58-60), Austriei (art. 148a-148j), Finlandei (art.38, 48, 101, 109-117), conțin prevederi de ordin general, care definesc activitatea specifică a ombudsmanului.

Sub aspect comparat, alături de conținutul variat al normelor cu privire la ombudsman din Constituțiile statelor indicate mai sus, este apreciată diferit și amplasarea prevederilor ce țin de Avocatul Poporului în cadrul constituțional.

Astfel, în *Constituția Ungariei*, capitolul V, care reglementează procedura de numire a ombudsmanului pentru drepturile civile și a ombudsmanului pentru drepturile minorităților naționale și grupurilor etnice, este poziționat în secțiunea autorităților publice, după Curtea Constituțională. Similar, *Ungaria*, a inclus Capitolul VII „Consiliul Ombudsmanilor”, după capitolul destinat garanțiilor constituționale și administrative, care găzduiește regulile de organizare a activității Curții Administrative și Curții Constituționale.

În *Constituția Poloniei*, prevederi privind organizarea activității Comisarului pentru drepturile omului se regăsesc în Capitolul IX „Organele de control a statului și de apărare a drepturilor omului” alături de Curtea de Conturi și Consiliul Național de Radiodifuziune și Televiziune.

România a rezervat Capitolul IV din titlul II al Constituției intitulat „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale” normelor cu privire la organizarea și funcționarea instituției avocatului poporului, în timp ce *Constituția Finlandei* reglementează mai vast activitatea ombudsmanului parlamentar, norme cu privire la acesta regăsindu-se atât în Capitolul 4 - Activitatea parlamentară, cât și în Capitolul 10- Supravegherea legalității.

Ținând cont de specificul activității Avocatului Poporului și misiunea sa declarată în alin.(1) al proiectului de lege, normele cu privire la statutul și rolul acestuia urmează a fi reflectate în Titlul II al Constituției Republicii Moldova – „Drepturile, libertățile și îndatoririle Fundamentale”

Fundamentarea economico-financiară

Promovarea proiectului Legii pentru completarea Constituției Republicii Moldova, care propune completarea Legii Supreme cu dispoziții cu privire la avocatul poporului, nu necesită cheltuieli bugetare.

Impactul proiectului

Proiectul va avea un impact semnificativ pentru asigurarea independenței instituției Ombudsmanului de fluctuația politică, prin garantarea în Constituție a existenței acestei instituții și a misiunii acesteia.

Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect, va fi necesară modificarea alin.(3) art. 14 din Legea nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în partea ce ține de numărul de voturi necesare pentru revocarea din funcție a avocatului poporului.

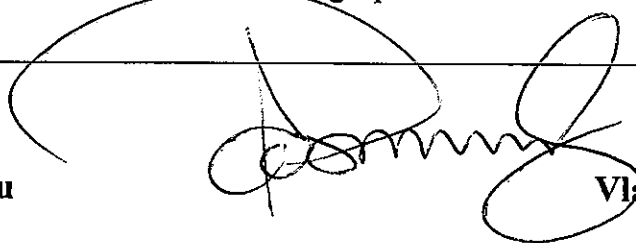
Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte transmise spre coordonare”), și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

Rezultatele expertizei anticorupție

În rezultatul efectuării expertizei anticorupție, în proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele internaționale anticorupție, din textul proiectului nu rezultă promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

Ministru

Vladimir CEBOTARI